

ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Τι νέα από την UEMS;

Α. ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Αν. Καθηγητής ΩΡΛ

Εκπρόσωπος της Πανελλήνιας ΩΡΛ Εταιρείας στην UEMS-ORL section

UNION EUROPEENNE DES MEDICINS SPECIALISTES - U.E.M.S.
European Training Charter for Medical Specialists, UEMS 1995

ΩΤΟΡΙΝΟΛΑΡΥΓΓΟΛΟΓΙΑ

Κεφάλαιο 6.

**Εκπαίδευση στις ιατρικές ειδικότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση
Προϋποθέσεις για την ειδικότητα της ΩΡΛ - Χειρουργικής Κεφαλής & Τραχήλου**

Τροποποίηση του Οκτωβρίου 2007

Α. Εισαγωγή

Η συνθήκη της Ρώμης επιβάλλει την ελεύθερη διακίνηση ανθρώπων, υπηρεσιών, αγαθών και κεφαλαίων στην επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.). Η ελεύθερη διακίνηση προσώπων και υπηρεσιών στον ιατρικό τομέα έχει επιτευχθεί με την αμοιβαία αναγνώριση των ελαχίστων προϋποθέσεων για τη βασική εκπαίδευση στην Ιατρική και στις ειδικότητες, όπως ορίστηκαν από κοινοτική πράξη του 1975 και ενσωματώθηκαν στην κοινοτική οδηγία 93/16/EEC τον Απρίλιο του 1993. Η κοινοτική αυτή οδηγία καθορίζει στα επιμέρους άρθρα της τις υποχρεώσεις των κρατών μελών, όσον αφορά τα διπλώματα, τα πιστοποιητικά και τα τυπικά προσόντα που απαιτούνται για τις ιατρικές ειδικότητες, όπως καθορίζονται στο κεφάλαιο της εκπαίδευσης στις ιατρικές ειδικότητες που αποδέχθηκε η Ε.Ε. μετά από εισήγηση της UEMS τον Οκτώβριο του 1993.

Β. Σκοπός του κεφαλαίου για την εκπαίδευση στις ιατρικές ειδικότητες στην Ε.Ε.

Το κεφάλαιο αυτό περιέχει τις προϋποθέσεις σχετικά με το περιεχόμενο

της εκπαίδευσης όπως αυτό ορίστηκε από την UEMS και από τα τμήματά της σε κάθε ειδικότητα.

Γ. Ορισμοί

Η UEMS είναι ο οργανισμός εκπροσώπησης όλων των ιατρικών ειδικοτήτων στην Ε.Ε. Υποδιαιρείται σε τμήματα που αντιστοιχούν σε κάθε ιατρική ειδικότητα και σχηματίζει ένα Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, που αποτελείται από εκπροσώπους των τμημάτων της και έχει σαν σκοπό την εγγύηση υψηλού επιπέδου παροχής υπηρεσιών σε κάθε ειδικότητα.

Τα Εθνικά συμβούλια είναι οι αντιπροσωπευτικοί επιστημονικοί οργανισμοί που παρακολουθούν την εκπαίδευση των μελών τους στις ειδικότητες σε κάθε χώρα και οι Εθνικές Αρχές έχουν την τελική ευθύνη για την τελική αξιολόγηση και πιστοποίηση των μελών των ιατρικών ειδικοτήτων.

Άρθρο 1

Γενικοί κανόνες παρακολούθησης, αξιολόγησης και ποιοτικής διαβάθμισης των ιατρικών ειδικοτήτων

1.1. Η κεντρική εναρμόνιση και η

οριοθέτηση των προϋποθέσεων για την ειδικότητα της ΩΡΛ είναι ευθύνη της UEMS ORL specialist section. Η τελευταία απαρτίζεται από δύο μέλη από κάθε χώρα μέλος της Ε.Ε. που επιλέγονται από τα Εθνικά ΩΡΛ Συμβούλια της κάθε χώρας.

Τα μέλη του Εθνικού Συμβουλίου πρέπει να είναι μέλη της επιστημονικής κοινότητας της ειδικότητας και να εκπροσωπούν πανεπιστήμια ή άλλα αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα και απλοί ιδιώτες ΩΡΛ σε ίση αναλογία.

1.2. Οι προδιαγραφές για την αναγνώριση των κέντρων εκπαίδευσης στην ειδικότητα και των εκπαιδευτών ακολουθούν τις υποδείξεις των Εθνικών Συμβουλίων της ειδικότητας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της UEMS ORL specialist section θα συνεκτιμήσει τους κανονισμούς εκπαίδευσης της κάθε χώρας μέλους και θα κάνει υποδείξεις για τις ελάχιστες αποδεκτές προϋποθέσεις που θα πρέπει να ισχύουν για να εγκριθεί το κάθε κέντρο εκπαίδευσης σαν ένα αναγνωρισμένο κέντρο στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών προδιαγραφών για την εκπαίδευση στην ΩΡΛ και Χειρουργική Κ&Τ. Το Ευρωπαϊκό

Συμβούλιο μπορεί να εκδώσει πιστοποιητικό Ευρωπαϊκής πιστοποίησης των εκπαιδευτικών κέντρων.

1.3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκπονεί πρόγραμμα ποιοτικής εκτίμησης του επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης που προσφέρει το κάθε κέντρο εκπαίδευσης στην ειδικότητα. Αυτό θα περιλαμβάνει έλεγχο των κέντρων εκπαίδευσης, που θα ελέγχεται από την επιτροπή πιστοποίησης που θα ορίζεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της ειδικότητας.

Άρθρο 2

Γενικές απόψεις στο θέμα της εκπαίδευσης στην ειδικότητα

2.1. Επιλογή και πρόσβαση στην ειδικότητα.

2.1.1. Οι υποψήφιοι για ειδικότητα πρέπει να έχουν πτυχίο Ιατρικής και άδεια ασκήσεως επαγγέλματος από την Ε.Ε. ή τις χώρες μέλη της. Η άδεια αυτή πρέπει να είναι αποδεκτή από τη χώρα που θα προσφέρει την εκπαίδευση στην ειδικότητα. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων πρέπει να είναι καθορισμένη, διαφανής και δίκαια. Οι υποψηφιότητες θα πρέπει να είναι ανοιχτές προς όλους τους υποψήφιους και οι υποψήφιοι να γνωρίζουν τις προϋποθέσεις που απαιτούνται.

2.1.2. Μετά την διαδικασία επιλογής ενός υποψηφίου, θα πρέπει να υπογράφεται συμβόλαιο μεταξύ του εκπαιδευμένου και του διευθυντού του εκπαιδευτικού προγράμματος που να ορίζει τους όρους εκπαίδευσης, τις σχέσεις, τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις της κάθε πλευράς των συμβαλλόμενων.

2.2. Οι υποψήφιοι για ειδικότητα πρέπει να είναι πτυχιούχοι Ιατρικής Σχολής χώρας μέλους της Ε.Ε. ή ισόδυναμης χώρας. Το πτυχίο θα πρέπει να συνοδεύεται από επιπλέον άσκηση ενός χρόνου στην πρακτική ιατρική, όπως αυτή ορίζεται από την χώρα παροχής της εκπαίδευσης στην ειδικότητα. Αυτή η πρακτική εκπαίδευση πρέπει να περιλαμβάνει άσκηση στην παθολογία ή στη γενική χειρουργική.

Οι επιπλέον προϋποθέσεις εκπαίδευσης στο κάθε κέντρο είναι στην ευχέρεια του κάθε κέντρου.

2.3. Η ελάχιστη διάρκεια εκπαίδευσης στην ΩΡΛ - Χειρουργική Κ&Τ πρέπει να είναι 5 χρόνια. Κατά τη διάρκεια της 5ετίας μπορεί ο εκπαιδευόμενος να αλλάζει κέντρα εκπαίδευσης, με την προϋπόθεση ότι τα κέντρα εκπαίδευσης είναι αναγνωρισμένα εθνικά.

2.4. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης πρέπει να προετοιμάζει τον εκπαιδευόμενο για να γίνει ένα γενικός ΩΡΛ - Χειρουργός Κ&Τ. Η υποειδίκευση αποτελεί άλλο κεφάλαιο που ορίζεται από την UEMS ORL HNS σε χωριστό κεφάλαιο.

2.5. Εκπαίδευση στην αγωγή υγείας είναι υποχρεωτική.

2.6. Την πρωταρχική ευθύνη του περιεχομένου της εκπαίδευσης στην ειδικότητα έχουν τα Εθνικά Συμβούλια. Τα προγράμματα εκπαίδευσης πρέπει να εναρμονίζονται με τις οδηγίες και υποδείξεις της UEMS ORL HNS όπως ορίζονται σε σχετικό έγγραφο της. Επίσης η εμπλοκή του εκπαιδευμένου σε χειρουργικές και άλλες δραστηριότητες πρέπει να πιστοποιείται από την καταγραφή σε ειδικό φυλλάδιο (log book) που προτάθηκε από την UEMS ORL HNS (στις 4/10/2006). Αυτό πρέπει να συμπληρώνεται από όλους τους εκπαιδευόμενους καθόλη τη διάρκεια της εκπαίδευσης. Όσο προχωρεί το στάδιο της εκπαίδευσης πρέπει να αυξάνεται το επίπεδο των ευθυνών του εκπαιδευμένου.

2.7. Ο Διευθυντής του προγράμματος εκπαίδευσης πρέπει ανά ένα έτος να αξιολογεί τον εκπαιδευόμενο. Πρέπει να ειδοποιεί τις Εθνικές Υπηρεσίες αν κρίνεται ακατάλληλος ο εκπαιδευόμενος για συνέχιση της εκπαίδευσής του. Αν η Εθνική υπηρεσία το κρίνει απαραίτητο, θα ελέγχει την πρόοδο των εκπαιδευόμενων με εθνικής εμβέλειας εξετάσεις. Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προγράμματος πρέπει να γίνεται τουλάχιστον κάθε 5 χρόνια από Εθνικές Υπηρεσίες.

2.8. Ο αριθμός των εκπαιδευόμενων σε κάθε κέντρο δεν πρέπει να ξεπερνά τις εγκεκριμένες θέσεις για το

κάθε κέντρο.

2.9. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενθαρρύνει τις ανταλλαγές εκπαιδευόμενων μεταξύ πιστοποιημένων κέντρων εντός της Ε.Ε. Οι Εθνικές Υπηρεσίες πρέπει να καθορίσουν τη διάρκεια αυτών των ανταλλαγών.

Άρθρο 3

Προϋποθέσεις για τα κέντρα εκπαίδευσης

3.1. Τα κέντρα εκπαίδευσης στην ειδικότητα πρέπει να έχουν επίσημη άδεια - αναγνώριση από τα Εθνικά Συμβούλια, που είναι υπεύθυνα για την εκπαίδευση στην ΩΡΛ - Χ Κ&Τ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρέπει να ενημερώνεται για τον κατάλογο των κέντρων σε κάθε χώρα και να κρατά αρχείο των αναγνωρισμένων από κάθε χώρα κέντρων.

3.2. Το κέντρο εκπαίδευσης πρέπει να επιβεβαιώνει ότι ο εκπαιδευόμενος είναι εργαζόμενος που καλύπτεται από την εργατική νομοθεσία της χώρας. Κατά κανόνα ο εκπαιδευόμενος πρέπει να είναι εργαζόμενος του νοσοκομείου, του πανεπιστημίου ή του Υπουργείου Υγείας. Παρόλο που οι εκπαιδευόμενοι ασκούν κλινικό έργο, η κύρια λειτουργία τους θα πρέπει να είναι η εκπαίδευση και η άσκηση.

3.3. Τα κέντρα εκπαίδευσης θα πρέπει να ανήκουν σε Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία ή μεγάλα Γενικά Νοσοκομεία με επαρκή υποστήριξη συνοδών υπηρεσιών, απαραίτητων για την επαρκή εκπαίδευση. Η συνύπαρξη άλλων ειδικοτήτων, βιβλιοθήκης και πρόσβασης στο διαδίκτυο είναι απαραίτητη, ενώ δικαιολογείται η παροδική άσκηση σε τμήματα αυτοτελή μόνο της ειδικότητας, για περιορισμένο όμως χρονικό διάστημα. Η ιδέα της κυκλικής εναλλαγής του εκπαιδευμένου μεταξύ διαφόρων κέντρων εκπαίδευσης πρέπει να ενθαρρύνεται από τα Εθνικά Συμβούλια.

Τα κέντρα εκπαίδευσης θα πρέπει κατ' ελάχιστον να διαθέτουν:

► Πλήρως εξοπλισμένα εξωτερικά ιατρεία για τακτικά και επείγοντα περιστατικά. Μικροσκόπιο και ενδο- ➔

- σκόπια απαραίτητα.
- Ακουολογικό τμήμα με δυνατότητα ομιλητικής ακουομετρίας και πλεκτροφυσιολογικές εξετάσεις.
- Τμήμα εξέτασης του λαβυρίνθου συμπεριλαμβανομένης της νυσταγογραφίας.
- Φωνηατρικό τμήμα με βιντεο-στροβοσκόπηση και εκτίμηση κατάποσης.
- Θαλάμους νοσηλείας ασθενών και θαλάμους για σύντομη νοσηλεία και τον ανάλογο διαγνωστικό και χειρουργικό εξοπλισμό.
- Τουλάχιστον μία αίθουσα χειρουργείου με τον απαραίτητο εξοπλισμό για τις επεμβάσεις που απαιτούνται για την εκπαίδευση. Σ' αυτόν συγκαταλέγονται σύγχρονο χειρουργικό μικροσκόπιο, εξοπλισμός ενδοσκόπησης και εξοπλισμός παρακολούθησης – καταγραφής με κάμερα.
- Εξοπλισμός και χρόνος πρόσβασης σε πτωματικά παρασκευάσματα για εξάσκηση στο μικροσκόπιο και ενδοσκόπια.
- Αίθουσα διδασκαλίας.

3.4. Το Εθνικό Συμβούλιο θα εγγυάται την ποιότητα της μεταπτυχιακής εκπαίδευσης. Αυτό προϋποθέτει καθορισμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης με δομή που να παρέχει τα εκέγγυα της διάρκειας, καθώς και τακτική αξιολόγηση των εκπαιδευομένων και των εκπαιδευτών. Θα συμπεριλαμβάνεται αξιολόγηση των εκπαιδευτών από τους εκπαιδευόμενους. Θα πρέπει να υπάρχει επίσης αναφορά των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και των αποτελεσμάτων τους.

Άρθρο 4

Προϋποθέσεις για τους εκπαιδευτές στην ειδικότητα

4.1. Ο Διευθυντής του εκπαιδευτικού προγράμματος πρέπει να ασκεί την ειδικότητα τουλάχιστον για 5 χρόνια. Πρέπει να έχει τα ανάλογα προσόντα εκπαιδευτού, να είναι αφοσιωμένος στην εκπαίδευση και να έχει αναγνωριστεί και εγκριθεί από το Εθνικό Συμβούλιο. Πρέπει να έχει εμπειρία στη μεταπτυχιακή εκπαίδευση, στην έρευνα και στην πρακτική άσκηση

της ειδικότητας. Πρέπει να υπάρχει μία ομάδα εκπαιδευτών στο κέντρο που να έχουν τα απαιτούμενα προσόντα και να καλύπτουν όλη τη γκάμα του περιεχομένου του εκπαιδευτικού προγράμματος.

4.2. Ο Διευθυντής του εκπαιδευτικού προγράμματος πρέπει να είναι υπεύθυνος του εκπαιδευτικού προγράμματος και των αναγκών του κάθε εκπαιδευομένου, με βάση τους κανόνες τόσο του Εθνικού, όσο και του Ευρωπαϊκού προγράμματος εκπαίδευσης στην ειδικότητα.

4.3. Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να είναι επαρκείς σε αριθμό, ώστε να εξασφαλίζεται η απαραίτητη παρακολούθηση των εκπαιδευομένων με σκοπό τόσο την ασφάλεια των ασθενών όσο και την εκπαίδευση των εκπαιδευομένων.

Άρθρο 5

Προϋποθέσεις για τους εκπαιδευόμενους

5.1. Οι εκπαιδευόμενοι αποκτούν γνώσεις πάνω στο αντικείμενο της ειδικότητας παρακολουθώντας θεωρητικά εκπαιδευτικά σεμινάρια και μαθήματα, καθώς επίσης και με προσωπικό διάβασμα από διάφορες πηγές. Οι γνώσεις αυτές συμπληρώνονται από πρακτική και ανατομική εξάσκηση π.χ. στην ακουομετρία, στο κροταφικό όστό και στο πτώμα. Οι εκπαιδευόμενοι αποκτούν γνώσεις στη διάγνωση και αντιμετώπιση τόσο στο χειρουργικό όσο και στον παθολογικό τομέα των καθημερινών προβλημάτων της ειδικότητας, σύμφωνα με τις οδηγίες του βιβλίου ειδικευομένων (UEMS ORL - HNS log book). Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να υποβάλλεται σε τακτική εκτίμηση των γνώσεών του με εξετάσεις. Η ικανότητα και η γνώση του στο τέλος της εκπαίδευσης θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται στο log book. Επίσης θα πρέπει να συνοδεύεται από ένα πιστοποιητικό υπογραμμένο από τον διευθυντή εκπαίδευσης που να επιβεβαιώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της εκπαίδευσης.

5.2. Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να έχει επαρκή γνώση της γλώσσας του εκπαιδευτικού κέντρου, ώστε να επικοινωνεί άνετα με τους ασθενείς και τους εκπαιδευτές. Επίσης θα πρέπει να μπορεί να είναι κοινωνός της διεθνούς ιατρικής βιβλιογραφίας.

5.3. Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να διατηρεί ενημερωμένο το log book του σε όλη τη διάρκεια της εκπαίδευσής του.

5.4.1. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης θα πρέπει να είναι εναρμονισμένο με το περιεχόμενο του UEMS ORL - HNS log book. (Βλέπε παράρτημα 1, the UEMS log book 2006). <http://orluems.com/>

5.4.2. Πρέπει να υπάρχει κλιμακωτή αύξηση των κλινικών αρμοδιοτήτων και της χειρουργικής εμπειρίας του εκπαιδευομένου κατά τη διάρκεια της πορείας της άσκησης του.

5.4.3. Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να έχει διαθέσιμο ένα βιογραφικό σημείωμα που να περιλαμβάνει:

- Προηγούμενη εκπαίδευση
- Εξετάσεις που έχει περάσει
- Αξιολογήσεις στις οποίες έχει υποβληθεί
- Κατάλογο δημοσιεύσεων
- Κατάλογο εργασιών στις οποίες έχει συμμετάσχει
- Κατάλογο εκπαιδευτικών course που παρακολούθησε

5.4.4. Ο εκπαιδευόμενος πρέπει να έχει την ευκαιρία να κρίνει τους εκπαιδευτές του και το πρόγραμμα εκπαίδευσης.

Άρθρο 6

Ολοκλήρωση της εκπαίδευσης

6.1. Στο τέλος της εκπαίδευσης πρέπει να χορηγείται πιστοποιητικό από το Εθνικό Συμβούλιο.

6.2. Οι εκπαιδευόμενοι που αποτυγχάνουν στην επαρκή πρόοδο κατά τη διάρκεια ή το τέλος της εκπαίδευσης θα πρέπει να καθοδηγούνται για περαιτέρω εκπαίδευση και εμπειρία ή για αλλαγή καριέρας.